

Plenum

Tisdag 17.6.2025 kl. 14.00—21.25

3. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av vissa miljöänderingen vid Tillstånds- och tillsynsverket och till vissa lagar som har samband med den

Regeringens proposition RP 41/2025 rd

Utskottets betänkande MiUB 8/2025 rd

Andra behandlingen

Förste vice talman Paula Risikko: Ärende 3 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslagen kan nu antas eller förkastas. — Vi går till talarlistan. Ledamot Koponen.

Debatt

14.00 **Ari Koponen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tällä hallituksen esityksellä nopeutetaan lupakäsittelyä ympäristöasioissa. Lupakäsittelyiden nopeuttaminen on ollut yksi tärkeimmistä tavoitteista, joita tällä hallituksella on. Jokainen meistä tietää ja on kuullut, kuinka raskaat lupaprosessit Suomessa on.

Puhemies! Esityksen hyväksymisen myötä saadaan uusi laki ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa, joka yhdistää useita nykyisiä lakeja ja tärkeimpänä asiana tuo yhden luukun periaatteen ympäristölupien käsittelyyn.

Puhemies! Laissa on priorisoitu puhtaan siirtymän hankkeita vuoden 2030 loppuun saakka, eli kyseessä on myös ilmastotoimi. Hämmäntävää onkin, että vihreät ja vasemmistoliitto ovat jättäneet valiokunnassa vastalauseen lakiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

14.01 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tämän esityksen myötä otetaan tärkeä askel kohti hallitusohjelman mukaista tavoitetta sujuvoittaa ja yhdenmukaistaa ympäristöasioiden lupakäsittelyä Suomessa. Esityksessä ehdotetaan uuden Lupa- ja valvontaviraston perustamista, jonka tehtävänä on koota yhteen nykyisin usean eri viranomaisen vastuulla olevia ympäristönsuojeluun, vesiasioihin, luonnonsuojeluun ja ympäristövaikutusten arviointiin liittyviä lupatehtäviä. Yhden luukun periaatteen mukaisesti lupa-asioita voi jatkossa hoitaa yhdestä paikasta, mikä parantaa asioinnin selkeyttä ja helpottaa erityisesti laajoja hankkeita toteuttavia toimijoita. Samalla pyritään varmistamaan, että viranomaisilla on ajantasainen ja yhtenäinen tieto käsiteltävistä asioista.

Arvoisa rouva puhemies! Erityisen myönteistä on se, että esityksessä kiinnitetään huomiota myös ennakolliseen ohjaukseen. Tämä auttaa tunnistamaan mahdolliset lupakäsittelyyn vaikuttavat tekijät hyvissä ajoin ja voi näin nopeuttaa prosessien etenemistä. Tavoitteena on myös turvata lupakäsittelyn laatu ja asiantuntemus sekä varmistaa, että ympäris-

Punkt i protokollet PR 68/2025 rd

tönsuojelun korkea taso säilyy. Vaikka uusi viranomaislainen toimii valtakunnallisesti, on tärkeää, että alueelliset erityispiirteet tulevat huomioituiksi. Esityksessä tätä tuetaan asiantuntemusta ja ratkaisukokoonpanoja koskevilla säännöksillä, jotka mahdollistavat paikallistiedon hyödyntämisen.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä uudistus on osa laajempaa valtion aluehallinnon uudistusta ja liittyy myös uusiutuvan energian hankkeita koskevien lupamenettelyjen kehittämiseen. Näillä muutoksilla pyritään rakentamaan entistä ennakoitavampaa ja toimivampaa hallintoa, joka vastaa sekä elinkeinoelämän että ympäristönsuojelun tarpeisiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

14.03 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten jo aiemmin olen täällä todennut, keskusta on valiokunnan mietinnön takana. Tämä keskustelua herättänyt yleisen edun valvontayksikkö sisältää kuitenkin eräitä ongelmia, joihin valiokunta mietinnössään ottaa tarpeellisesti kantaa. Mietinnössä on myös hyvin otettu huomioon alueellisuuteen liittyvät tekijät sekä nostettu esille lupien hintoihin kohdistuvat paineet. Erityisesti tämä koskettaa maataloutta, jonka ympäristölupien hinnat ovat jo tällä hetkellä täysin kohtuuttomat suhteessa hakijoiden maksukykyyn ja toiminnan laajuuteen.

Yleisen edun valvonta ja hallituksen esittämä yleisen edun valvontayksikkö ovat hienan menneet sekaisin täällä keskustelussa. Yleisen edun valvonta ei edellytä erillisen valitusosaston perustamista uuteen Lupa- ja valvontavirastoon, ja tällainen yleisen edun valvontayksiköstä uhkaa pahimmillaan tulla. Tällä yksiköllä olisi yleisen edun valvontatehtävässään itsenäinen ratkaisuvallta. Yleisen edun valvonta ei kuitenkaan edellytä tällaisen yksikön perustamista.

Arvoisa puhemies! Yleisen ympäristön edun valvonnan tulee olla keskeinen osa normaalia viranhaltijan työtä lupapäätöksiä tehtäessä. Erillisen yksikön perustamisen sijaan resursseja tulisikin keskittää osaamisen lisäämiseen, viranomaisten välisen yhteistyön tehostamiseen sekä yhtenäisten ratkaisukäytäntöjen varmistamiseen läpi Suomen. Tavoitteena tulee olla, että Suomi on houkutteleva investointiympäristö kansainvälisille toimijoille mutta myös pienemmille ja pienille kotimaisille toimijoille, yrityksille, kuten maataloille. Itsenäinen ja valitusoikeudet omaava yksikkö viranomaisen sisällä on vastoin tätä tavoitetta, koska se ylläpitää nykyistä arvaamatonta luvitusprosessia, jossa viranomaislainen voi valittaa omasta päätöksestään. Esitys, jossa valtion viranomaiset voivat valittaa toistensa päätöksistä, on hallitusohjelman vastainen. Aluehallintouudistuksen keskeisimpiä tavoitteita oli lupien sujuvoittaminen, nopeuttaminen ja päätöksenteon ennakoitavuuden lisääminen. Erillisen yksikön perustaminen valitusoikeuksilla ei edistä tätä tavoitetta.

Arvoisa puhemies! Uuteen Lupa- ja valvontavirastoon perustettavan yleisen edun valvontayksikön toimintaa on arvioitava erityisesti luvituksen sujuvuuden ja toimintaympäristön ennakoitavuuden kannalta. Näillä tekijöillä on suuri merkitys luvituksen sujuvalle käsittelylle, mikä on hallituksen suurin lupaus koko aluehallinnon uudistukselle. Myös perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, että yleisen edun valvontayksikön perustamiselle ei ole mitään pakkoa, vaan se on hallituksen tekemä oma poliittinen valinta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

Punkt i protokollet PR 68/2025 rd

14.06 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tämä lakiesityshän on oikein hyvä ja perusteltu, ja edustaja Koponen tässä aiemmin ihmetteli, miksi vihreät ja vasemmistoliitto ovat jättäneet tähän vastalauseen. No, tässä on muutamia asioita, mihin me haluamme kiinnittää huomiota. Jätimme myös joitakin pykälämuutosesityksiä, jotka mielestämme olisivat parantaneet lakia. Esimerkiksi se, että datakeskukset on nyt laitettu nopean luvitusmenetelmän piiriin, ei meistä ollut perusteltua.

Sinänsä todellakin se, että luvat ovat sujuvia ja niissä ei kestä liian kauan ja että toiminnanharjoittajilla on yksi selkeä luokku, jossa asioida, niin että kaikki luvat hoituvat sen luukun takaa, ovat kaikki sellaisia ajatuksia, mitä me tässä yhdessä jaamme ja mitkä ovat tärkeitä, mutta tietysti me haluamme varmistaa myös sen, että viranomaisilla on tähän riittävät resurssit. Valiokunnan kuulemisissa tuli esille, että vaikka sinänsä tämä laki ei ole säästölaki, niin nyt näitä eri viranomaisia, jotka tässä menevät yhteen, kaikkia koskevat merkittävät säästövaatimukset. Se tarkoittaa sitä, että meillä on iso huoli siitä, onko viranomaisella riittävät resurssit. Esimerkiksi tämä meidän ensimmäinen vastalauseen lausumaehdotus nimenomaan koskee sitä, että tulee varmistaa, että Lupa- ja valvontaviraston resurssit ovat riittävät ja tätä asiaa arvioidaan ja tarvittaessa sitten osoitetaan lisävaikeavaroja. Samanaikaisestihan ei ainoastaan tämän lakiesityksen myötä, vaan myös EU:sta on tullut hyvin useita asetuksia siihen, että tietentyypisille hankkeille pitää taata tämmöinen etusijamenettely, eli pitää kiireellisesti varmistaa, että lupakäsittelyt otetaan heti käsittelyyn ja lupakäsittelyt ovat riittävän ripeitä. Tämä tarkoittaa sitä, että meidän lupaviranomaisillamme on paljon työtä ja vaaditaan riittävästi resursseja, jotta ne voivat tästä selvitä. Tämä on meidän huolestumme, ja tämä on yksi lausumaesitys, jota me tässä olemme nostaneet.

No, toinen kysymys ja toinen lausumaesitys, mikä meillä on, on itse asiassa eduskunnan yhteinen tahto. Viime kaudella kun täällä talossa yhdessä uudistimme kaivoslakia, eduskunnan lausuma oli, että jatkossa tulisi varmistaa, että ”kaivoslupan ja ympäristölupan yhteensovittamista edistetään. Lupaprosessien yhteensovittamisessa tulee turvata prosessien nopeus, sujuvuus ja ennakoitavuus ympäristötavoitteita vaarantamatta.” Mutta nyt tässä hallituksen esityksessä kaivosluvat eivät tule tähän Lupa- ja valvontaviraston piiriin, vaan Tukes jää erillisenä, eli tämä ei ole nyt sellainen esitys, jossa nämä kaikki luvat olisivat samassa, vaan nyt kaivoksen, joka tarvitsee sekä vesiluvan että kaivoslupan että ympäristöluvan, kaivoslupa jää tästä erikseen ja vain vesilupa ja ympäristölupa ovat tässä samassa piirissä.

Tämä on meidän yksi huolestumme, koska voi olla, että siihen ikään kuin kaivoslupan ja näiden muiden lupien väliin, jotka täällä Lupa- ja valvontavirastossa käsitellään ja myönnetään mahdollisesti, jos edellytykset täyttyvät, jää asioita, joita kukaan ei huomioi. Esimerkiksi luonnon monimuotoisuus on tämäntyyppinen asia, jonka pitäisi olla kaivoslaissa huomioitu, mutta se, tuleeko se huomioitua ja miten katsotaan tätä kokonaisuutta, on meidän huolestumme. Siksi meidän toinen lausumaehdotus koskeekin sitä, että eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee eduskunnalle esityksen, jolla myös Turvallisuus- ja kemikaalivirasto eli Tukes liitetään tähän Lupa- ja valvontavirastoon, ja näin ollen Tukesin alaiset kaivos- ja ympäristöasiat saadaan lakisääteisesti osaksi yhden luukun periaatetta, koska tässä lakiesityksessähän nyt tämä yksi luokku ei toteudu, vaikka se nimenomaisesti viime kaudella oli eduskunnan yhteinen tahto.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen.

Punkt i protokollet PR 68/2025 rd

14.11 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Tämä on tervetullut, odotettu lakiuudistus, jossa perustetaan uusi Lupa- ja valvontavirasto. Se on kaivattu lupaviranomainen. Meillä kauan on nostettu esille erilaisten luvituksen yhteydessä tarve kansallisesta lupavirastosta, ja nyt tämä toteuttaa tätä tavoitetta osaltaan.

Nämä lupaprosessit ovat olleet tässä salissa esillä ainakin niin kauan kuin itse täällä olen ollut, ja usein hitaat, arvaamattomat, hajanaiset, ennakoimattomat lupaprosessit ovat syy siihen, että investoinnit eivät etene. Erilaisia lukuja kuulee sanottavan siitä, kuinka paljon meillä lupaprosessissa seisoo erilaisia hankkeita — puhutaan joka tapauksessa miljardien hankkeista, jotka odottavat näitä luvituksia. Ympäristölupa saattaa viedä aikaa jopa kolme vuotta, ja vielä pidempiä aikoja niissä tilanteissa, kun näistä valitetaan, ja usein vielä tehdään ketjutettuja valituksia ja valituksia lupaprosessin eri vaiheissa.

Meillä on myös hyviä esimerkkejä. Muistan aikanaan yhden, jossa tällaista pyöreän pöydän neuvottelua kokeiltiin ja otettiin kaikki eri viranomaiset samaan pöytään isossa hankkeessa ja saatiin nopeasti löydettyä yksituumaisuus. Eli vastaukset tulivat samassa pöydässä toiselta viranhaltijalta, ja näin luvitus saatiin sujuvasti vietyä maaliin. Sitä voisi kuvata ehkä enempiin malliksi, jossa ei etsitä uusia ongelmia vaan etsitään ongelmiin ratkaisuja, ja ne ratkaisut yleensä löytyvät sieltä toisesta viranomaistahosta, jolle jokin asia lähti lausuntokierrokselle, lausuntopyynnölle, ja jokainen vaihe vie tässä meidän byrokraattisessa järjestelmässämme vähintäänkin viikkoja, usein jopa kuukausia.

Itse asiassa yksi ihan oleellinen asia on tämä lupamenettelyiden keventämisen tarve, ja yksi, mikä usein nousee esille, kun tapaa näiden hakemusten ja investointien parissa toimivia henkilöitä, on se, voisiko meillä olla malleja, joissa voitaisiin vaikkapa tällaisia Euroopasta hyviä kokemuksia sisältäviä teollisuuspuistoajatteluja ja teollisuusalueajatteluja vahvistaa niin, että niillä voisi olla voimassa huomattavasti kevyemmät lupamenettelyt silloin, kun alue on erityisesti varattu teollisuutta varten. Näistä on hyviä kokemuksia Euroopassa, ja minun mielestäni sitä kannattaisi kokeilla Suomessakin, että alueilla, missä entuudestaan on esimerkiksi vastaavaa teollisuutta, olisi vielä kevyempi luvitus käytössä.

Sitten ihan oma on tämä valitusten rajaaminen. Pääministeri Juha Sipilän hallitus aikanaan sitä vei eteenpäin. Yritimme siinä tehdä parhaita ratkaisuja, mutta silloin aika monet niistä kuitenkin tyrmättiin erilaisilla perustuslaillisilla ongelmilla tai jollain muulla, ja sama tulppa investoinneille jäi isolta osin silloin vielä voimaan.

Niin kuin tuossa alussa totesin, meillä on miljardien investoinnit, jopa viiden miljardin investoinnit, jonossa odottamassa luvitusta, ja tällä hetkellä valitettavasti tilanne on se, että monet investoinnit karkaavat muihin Euroopan maihin. Meillä on esimerkiksi Rotterdam yksi esimerkki, joka on investointeja aktiivisesti vetänyt puoleensa. En tunne tapausta niin hyvin, että osaisin sanoa, onko siellä ongelmia, mutta sen tiedän, että lukuisat eurooppalaiset investoinnit sinne ovat menneet syystä tai toisesta. Oppia näistä kannattaa ehdottomasti ottaa.

Tämä on yksi hyvä hanke jälleen pääministeri Petteri Orpon hallitukselta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi.

14.16 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Se on juuri näin: elinvoimahankkeiden luvat kestävät aivan liian kauan. Kuulin juuri tällaisesta biokaasuhankkeesta, jonka lupaprosessi vei seitsemän vuotta ennen kuin päästiin edes siihen vaiheeseen, että hanketta

Punkt i protokollet PR 68/2025 rd

voidaan edistää. Tämähän on käytännössä nykytila monessa elinvoimahankkeessa Suomessa.

Mutta sitten, mitä tähän esitykseen tulee:

Yritysten luvitukset pitää saada sujuvammiksi. Tässä esityksessä ja puheenvuoroissa on kauniisti kuvattu sitä, miten luodaan yhden luukun periaatetta luvitukseen ja pyritään jouduttamaan luvitusta, ympäristöluvitusta ja luvitusta laajemmin, ja itsessään nämä periaatteet ovat hyviä ja kannatettavia. Mutta se, mistä keskusta on erityisesti tässä puhunut, niin me olemme ihmetelleet, ja jättäneet myös vastalauseita ja eriävää mielipidettä siihen esimerkiksi tuolla talousvaliokunnassa, miten hallitus on päätenyt tähän erilliseen valitusosastoon, [Keskeltä: Hyvä kysymys!] jolla on siis itsenäinen ratkaisovalta tämän uuden yksikön sisällä. [Antti Kurvinen: Ympäristöpoliisi perustetaan!] Tämä on erittäin erikoinen ratkaisu, ja pahimmillaan se tulee johtamaan tilanteeseen, että kun nämä lupapalvelut nyt keskitetään tähän uuteen Lupa- ja valvontavirastoon, jonka sisällä on oma erillinen valitusosasto, niin on suuri riski, että se yksi yksikkö tulee pysäyttämään kaikki Suomen merkittävimmät investoinnit esimerkiksi tähän yleiseen etuun vedoten. Tämän yleisen edun määritelmä on myös epäselvä, eikä ole mitään takeita, että tämä rajautuu sillä tavalla, että näitä investointeja voidaan edistää. Olemme kuitenkin suoraan riippuvaisia esimerkiksi siitä, että uusiutuvan energian investoinnit etenevät tässä maassa, että omavaraisuus myös energian osalta paranee ja että me saamme investointeja Suomeen. Tätä olemme suunnattomasti ihmetelleet.

On hyvä, että valiokunta on nyt kirjoittanut sen sisään tähän mietintöönsä ja ottanut sen huomion vakavasti, mutta odotan kyllä myös suuria muutoksia hallitukselta tämän lainsäädännön suhteen, koska tämä uusi Lupa- ja valvontavirasto ei nähdäkseni helpota byrokraatia vaan lisää sitä ja vaikeuttaa luvitusta. Ainakin uhkakuvat sinne suuntaan ovat selvät, ja asiantuntijat ovat tämän myös nostaneet esille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari.

14.19 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että vaikka tämä lupavalvontayksikkö keskittyy, niin alueellista asiantuntemusta ja osaamista käytetään jatkossakin hyväksi. Mielestäni siinäkin mielessä on ihan järkevää, että päätöksenteko keskittyy, että päätökset, jotka ovat vaihdelleet hyvin paljon eri maakunnissa, yhtenäistyvät. Mutta toki sitä samaan aikaan toivoisi, että kun ennenkin on ollut elinkeino-, ympäristö- ja liikenneyksiköt samassa ja olisi tullut miettiä aina näitä kaikkia elementtejä, ei pelkästään ympäristöasioita vaan myös elinkeinojen kehittymistä, niin sen soisi, että näin tapahtuu myös tässä uudessa järjestelmässä.

Sen sijaan en ymmärrä sitä, miksi tällainen yleinen edunvalvontayksikkö perustettiin. Huomautan, että kestävyden arvioinnissa on ympäristökestävyyden lisäksi syytä arvioida sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys, alueellinen kestävyys myös, ja vaadinkin, että se edunvalvontayksikkö ei ole tällainen valitusautomaatti oman viraston päätöksistä, jolla on ikään kuin veto-oikeus ja joka ohjaa päätöksentekoa jo valmiiksi ylivarovaisuuteen sen takia, että se yleisen edun valvontayksikkö ei valittaisi. Tätä asiaa tulee seurata, ja jo valmisteluvaiheessa ja rekrytoinneissa pitää huomioida niin, että tämä toimii hallituksen toivomalla tavalla.

Sinänsä tosiaan tämä lakiesitys on ihan hyvä.

Punkt i protokollet PR 68/2025 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

14.21 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Täällä tosiaan ihmeteltiin, miten voi olla, että vasemmisto ja vihreät eivät tue tätä hallituksen esitystä sellaisenaan. Olemme käsitelleet tätä aiemmissa keskusteluissa ja kyllä tuoneet sen meidän linjan jo esille, mutta voin lyhyesti vielä todeta, että totta kai myös vasemmistoliitto kannattaa yhden luukun periaatteen edistämistä ja muutenkin luvituksen sujuvoittamista, ja näemme, että tätä energiamurrosta on välttämätöntä edistää, mutta sitten eroavaisuudet syntyivät siitä, miten se tehdään ja miten samanaikaisesti otetaan huomioon muut kysymykset, jotka meidän täytyy ottaa huomioon. Eli vihreää siirtymää ei tietenkään voi toteuttaa tavalla, jossa esimerkiksi ympäristökysymyksistä, luonnon monimuotoisuuden ylläpidosta tai esimerkiksi ihmisoikeuksista, kuten saamelaisten oikeuksista, ei pidetä tiukasti kiinni.

Tässä näitä muutostarpeita pykälien osalta me olemme tosiaan aiemmin käsitelleet, ja erityisesti olemme kritisoineet sitä, että ympäristövaikutusten arviointia ja tätä yleisen edun valvontaa heikennetään, ja näistä olemme tehneet ne muutokset pykäliin. Eli nyt tässä näiden hankkeiden toteuttajien näkökulma korostuu liikaa, ja sitten taas se tehdään ympäristövaatimuksista kiinni pitämisen kustannuksella.

Nyt kun me tosiaan käsittelemme näitä lausumaehdotuksia, niin haluan ihan alkuun todeta, että kannatan näitä edustaja Mikkosen tekemiä esityksiä. Tämä ensimmäinen lausumahan tosiaan koskee sitä, että varmistetaan riittävät resurssit tälle muutokselle, mikä osaltaan nimenomaan vahvistaisi tätä esitystä. Siitä kuulumme hyvin monien asiantuntijoiden huolen ympäristövaliokunnassa.

Sitten tämä toinen lausuma koskee sitä, että myös Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tulisi liittää osaksi tätä Lupa- ja valvontavirastoa, jotta myös nämä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston alaiset kaivosasiat ja muut ympäristöasiat saataisiin lakisääteisesti osaksi tätä yhden luukun periaatetta. Eli sanoisin tässäkin kohtaa, että nämä meidän tekemät lausumaehdotukset nimenomaan vahvistaisivat sitä tavoitetta, että luvitus on sujuvaa ja tämä yhden luukun periaate aidosti toteutuu. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

14.24 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on puhuttu yhdeksän hyvää ja kymmenen kaunista tästä valtavasta möhkäleestä, jota suunnitellaan ja jossa luvat keskitetään, mutta tällähän täydellisesti hävitetään paikallistuntemuksen osuus näissä lupahakemuksissa. Kun Suomessa esimerkiksi Natura-alueita on viisi miljoonaa hehtaaria, niin tämän tarkoittaa sitä, että kun keskitetään lupahakemukset, niin edunvalvonta voi sen luodun järjestelmän puitteissa luoda sellaisen tilanteen, jossa voidaan joka asiasta valittaa, ja se on itsenäinen toimija ja kukaan ei mahda mitään.

Kerron lyhyen esimerkin kotikunnastani Ilomantsista: Kun tehtiin valokuitua, 2012—2015 rakennettiin koko kunnan kattava valokuituyhteys, jokaiseen kotiin, kaikki sen saivat, ketkä halusivat. Eräälle pienelle kylälle yhteys oli helpoin toteuttaa laskemalla se valokuitukaapeli järvenpohjaan, ja siihen tietenkin piti olla paikallisen ely-keskuksen lupa. No, jo silloin kesti toista vuotta saada se lupa, että lasketaan semmoinen noin pikkurillin paksuinen kaapeli painoineen järvenpohjaan. Toista vuotta se seisoi Tampereella jollakin pöydällä. Entisaikaan, jos olisi 10 tai 20 vuotta sitten tuo valokuitu rakennettu, sen luvan olisi antanut Tielaitoksen paikallinen tiemestari — joka muistaakseni silloin oli sukuni-

Punkt i protokollet PR 68/2025 rd

meltään Korhonen. Jos Korhoselle olisi vienyt aamulla paperit, niin illalla olisi voinut käydä hakemassa paperin leiman kanssa pois, että se lupa on myönnetty. Nyt sitä lupaa toista vuotta haudottiin siellä viraston pöydällä, ja tulihan se sieltä, mutta kallis organisaatio joutui odottamaan ja se kylä joutui odottamaan valokuituyhteyttä toista vuotta sen takia, että joku viranomais ei vain viitsinyt katsoa sitä paperia. Siis ihan oikeasti, tätäkö me haluamme?

Kun katsoo tätä Suomen taloudellista tilannetta tällä hetkellä, niin nyt lähestymme, hyvät ystävät, hyvät edustajakollegat, sitä rajaa, jossa Suomi joutuu siihen porukkaan, jolle eivät kansainväliset rahoittajat myönnä enää rahoitusta, ja velanotto loppuu tässä maassa. Tällaisia valtavia ympäristökeskittymiä kun hoidamme, niin emme kannata globaalia vastuuta siitä, että jos me emme kaivostoimintaa taikka jotain muuta taloustoimintaa tässä maassa harjoita, niin sitten ne menevät Suomesta pois, eikä tarvinne kellekään mainita esimerkkejä, mitä muualla maailmassa esimerkiksi kaivosasioissa tehdään. Voi hyvänä aika, katsokaa vaikka Kongon tilannetta, miten siellä kobolttikaivoksissa toimitaan, tai josakin muualla. Jos emme omia energiaraaka-aineitamme saa käyttää, niin mitä tapahtuu kivihiihikaivoksissa tai jossakin? Meille ympäri maailmaa ajettiin aikanaan kivihiihiltä, ja sitä ajetaan edelleen ympäri maailmaa. Mikä on ympäristökädenjälki niillä alueilla? Mikä on ihmisen kädenjälki niillä alueilla?

Kyllä meidän on hienoa täällä leikkiä hienoa luonnonystävää, nauttia korkeasta elintasosta ja ottaa 20 miljardia vuodessa velkaa. Jos tässä joku on varmaa tässä asiassa, niin se, että tämä juhla loppuu äkkiä. Tämä ei jatku enää pitkään. Kun luottoluokittajat painavat peukalon alaspäin, niin luulen, että silloin jollakin tässäkin talossa rupeaa heräilemään ajatuksia, että kannattaisiko meidän jotain tehdä itsekkin ja nimenomaan niin, että teemme omaa työtä tässä maassa ja hakkaamme metsiämme ja kaivamme kaivoksista mineraaliraukka-aineita ja teemme työmme itse. Se jatkuva velassa eläminen ja toisten syytely siitä, että olette pilanneet ympäristön, on aivan uskomatonta. Toivottavasti lähiaikoina tässä suomalaisten ja ennen kaikkea edustajien näköalat laajenevat ja ymmärrämme, mistä tässä on kysymys.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen.

14.27 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessähän on monia kannatettavia puolia. Tämä yhden luukun periaate, lupa- ja luvituskäytäntöjen sujuvoittaminen, on erittäin kannatettava, ja hyvä, että tässä nyt sitä kohti ponnistellaan osana tätä uuden Tampereen jättiviraston perustamista.

Mutta se, mikä tässä on huolestuttavaa, on se, että lupakynnys tulee monissa, varsinkin ympäristöllisissä, luvissa nousemaan, ja jos tässä nyt jotakin voisi sanoa, niin siteeraisin erästä tunnettua iskelmää, ”en tahdo, että vuokseni sä järkytyt”, ainakin perussuomalaisten äänestäjille, kun olette ajamassa tällaista uudenlaista ympäristöviranomaista, jolleka annetaan todella iso valta vaikuttaa kaikkiin tämän uuden Lupa- ja valvontaviraston sisällä käsitellyssä oleviin ympäristöviranomaisten asioihin, vieläpä näin epämääräisessä asiassa kuin ympäristön yleinen etu. Mielestäni on ihan käsittämätöntä, että tämä ollaan nyt säätämässä osana tätä hallituksen isoa uudistusta. Useat asiantuntijat esimerkiksi perustuslakivaliokunnassa totesivat, että ympäristön yleinen etu on todella epämääräinen käsite ja tälle yleisen edun valvontayksikölle tulee todella iso valta sen viraston sisällä. Käytännössä se johtanee lupakynnyksen nousemiseen ja myöskin varmasti johtaa tiettyssä mielessä oikeus-

Punkt i protokollet PR 68/2025 rd

turvan heikkenemiseen, vieläpä kun on kyse sitten asioista, joissa ei sellaista pysyvää tiukkaa tieteellistä totuutta aina ole vaan paljon on myös spekulatiota ja sitä kautta poliittisia tulkintoja.

Olen surullinen tästä ratkaisusta, vaikka tässä kyseisessä hallituksen esityksessä nyten tähän yhden luukun periaatteeseen sinänsä hyvin pyritäänkin. Mutta tällaisen ison vallan antamisen tällaiselle viranomaiselle, jonka tehtävä on valittaa viranomaisen päätöksistä ympäristöasioissa, en usko johtavan Suomea mitenkään parempaan suuntaan, varsinkaan kun se ympäristön etu voitaisiin ottaa huomioon ihan tavanomaisesti osana sitä normaalia lupaharkintaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen.

14.29 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten edellä edustaja Honkonen totesi, lain tavoitteet ovat pitkälti sinänsä kannatettavia. Luvituksen sujuvoittaminen, pyrkimys kohti yhden luukun periaatetta, kriteeristön yhtenäistäminen, hakijoiden kohtelun yhtenäistäminen ja prosessien nopeuttaminen ovat kaikki kannatettavia tavoitteita, ja siltä osin lakiesitystä voi kannattaa. Mutta kuten täällä on monessa puheenvuorossa jo nostettu esille, tätä ympäristön yleistä etua olisi voinut valvoa ja vaalia ilman erillistä yksikköä, joka nyt tämän viranomaisen sisälle perustetaan. Ja aivan kuten edustaja Honkonen edellä erinomaisesti kuvasi, ympäristön yleinen etu ei ole tarkkarajaisesti määriteltävissä oleva selkeä käsite, joita tämmöisissä lupaprosesseissa ja tämmöisissä yhteyksissä pitäisi valvottavien ja arvioitavien asioiden olla.

Arvoisa rouva puhemies! Pelko on suuri, että tässä esityksessä sinänsä sisällä olevat kannatettavat ja tavoiteltavat asiat tulevat vesittymään sen myötä, että tämä uusi yksikkö ryhtyessään toimimaan tekee tyhjäksi tämän lain sinänsä hyvät tavoitteet nopeuttamisesta, sujuvoittamisesta ja yhtenäismitallistamisesta näissä ympäristöluvituskysymyksissä. Ja jos ja kun tässä eduskunnan käsittelyvaiheessa pidetään tämän yksikön toimivaltaa erittäin laajana ja osittain määrittelemättömänä, niin mikä tulee olemaan se käytännön toimi ja se sovellus, minkä tämä yksikkö tulee ottamaan? Pelko ja riski on suuri, että sen toimintakenttä tulee olemaan todella laaja ja että se ei ole yhteismitallinen, tarkkarajainen eikä ennustettava. Joten, arvoisa puhemies, vaikka lakiesityksessä on erinomaisen hyviäkin kohtia, niin riski on siitä, että tämä ympäristövalvonnan ja ympäristösäätelyn kenttä tulee entistä vaikeammin hahmotettavaksi ja vaikeammin ennustettavaksi. Tältä osin tätä esitystä ei kyllä voi kannattaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma.

14.32 Eveliina Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on viime kädessä kysymys siitä, että meillä on käynnissä laaja vihreä siirtymä ja meidän tehtävänä siinä on löytää uusiutuvia energianlähteitä ja pystyä varmistamaan se, että samaan aikaan, kun siirrymme pois fossiilisesta energiataloudesta, saamme tilalle tätä uusiutuvaa ja sitten samaan aikaan etteivät nämä uudet uusiutuvan energian hankkeet myöskään vaaranna meidän luonnon monimuotoisuutta, joten moni asia tässä ajassa liittyy tähän esitykseen.

Itse kyllä ajattelen niin, että tämä hallintouudistus ja yhden luukun periaate, jossa viranomaisten osaaminen ja resurssit kytketään yhteen virastoon, on aivan järkevä lähtökohta tässä ajassa, jossa osaamisen tarve korostuu ja samaan aikaan resurssit ovat varsin vähäiset

Punkt i protokollet PR 68/2025 rd

kuitenkin tässä meidän Suomenmaassa. Jotenkin näen tämän myöskin vähän tällaisena so-teuudistuksena, eli että on ihan selvää, ettei tämä uudistus tule kerralla valmiiksi, vaan on varmasti niin, että seuraava hallitus pääsee myöskin arvioimaan sitä, miten tämä uusi malli on lähtenyt toimimaan, ja sitten tarvittaessa myöskin tekemään korjauksia, niin kuin suomalaiseseen hyvään lainsäädäntötapaan kuuluu. Joten tämän osalta pidän tärkeänä ja SDP on pitänyt tärkeänä, että tämä virastomalli saadaan eteenpäin ja saamme viranomaisten resurs-sit entistä tehokkaammin käyttöön.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, se kysymys, joka ei ole tässä tullut esille, on se, miten turvaamme riittävät viranomaisresurssit. Se on se iso huoli tässä uudistuksen yhteydessä keskellä näitä valtiontalouden ja valtionhallinnon säästötalkoita, miten turvaamme tässä siirtymässä ja tässä uudistuksessa riittävät viranomaisresurssit, jotta nämä tärkeät hank-keet menevät nopeasti eteenpäin, ilman että niiden laatu kuitenkaan kärsii ja ilman että näi-tä esimerkiksi ympäristöarviointiin liittyviä töitä tehdään huolimattomasti tai huonommal-la laadulla kuin aikaisemmin. Tästä on ainakin SDP:n eduskuntaryhmä kantanut huolta tä-män lainsäädännön yhteydessä, ja olemme edellyttäneet, että tätä resurssipuolen arviointia hallitus tekee.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

14.35 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä edellä edustaja Heinäluoma puhui erittäin viisaasti, ja niihin huomioihin on helppo yhtyä. — Yleisesti ottaen, kun pohtii tätä esitystä ja kokonaisuutta, johon tämä liittyy, ajattelen näin, että en ole koskaan kuullut, että joku olisi valittanut, että Suomessa lupaprosessit hoituvat liian nopeasti. Kyllä se palaute enemmän on aina joka puolelta Suomea kohdistunut siihen, niin kuin yhteinen tahto tässä salissakin on ollut, että erilaisilla toiminnallisilla muutoksilla ja lainsäädännön muutoksil-la meidän pitäisi pyrkiä siihen, että kauttaaltaan lupaprosessit Suomessa olisivat sujuvam-pia ja lopputulos olisi toimijalle nopeammin tiedossa. Sehän ei tarkoita aina sitä, että lop-putulos olisi välttämättä toimijalle myönteinen, mutta ratkaisu pitää saada nopeammin, jot-ta sitten toimijatkin voivat omia ratkaisujaan tehdä. Siltä osin niitä muutoksia, joita tässä kokonaisuudessa esitetään, on helppo kannattaa.

Puuttuisin nyt oikeastaan vain siihen kokonaisuuteen, kun tässä käsitellään määräaiko-ja. Sinänsähän tämä esitys lähtee siitä, että yksittäistä eksaktia määräaikaa, joka olisi sama kaikille hankkeille, ei tietenkään ole tarkoituksenmukaista säätää, mutta tässähän tuodaan hyvin esille se, että jatkossa jokaiselle lupaprosessille täytyy ensinnäkin tehdä arvio siitä, kuinka kauan tämä prosessi kestää, missä ajassa lupa olisi saatavissa, ja sitten sitä pitää päi-vittää, mikäli hankkeessa muutoksia tapahtuu. Ja sitten edellytän, että viranomaiset myös pysyvät siinä annetussa arviossa, joka toimijalle annetaan.

Toinen iso kokonaisuushan liittyy sitten määräaikoihin vihreän siirtymän hankkeiden osalta, joissa todella säädetään tämä etusija ja sitten se, että nämä lupaprosessit kestäisivät vain sen 12 kuukautta. Tuossa mietinnössähän hyvin myös kuvataan sitä, että itse asiassa tänä päivänä monissa hankkeissa jo myös päästään nopeammin eteenpäin kuin tämä vuo-den määräaika. Pidän sitä toivottavana. Toivon mukaan tämä kehityssuunta edelleen jat-kuu, koska tilanne maailmassa on erittäin vaikea. Suomen asema investointikohteena tässä epävarmassa maailmassa on haasteellinen, ja sen takia niitä kaikkia toimenpiteitä, mitä meillä itsellämme on käytössä sen vauhdittamiseksi, että investointeja Suomeen saadaan ja saadaan kuokka maahan, kannattaa kyllä tehdä. Ja nyt, kun näitä säädetään, on totta kai

Punkt i protokollet PR 68/2025 rd

huolehdittava siitä, että nämä myös käytäntöön menevät ja osoittavat sitten sen, että jatkossa toimijat saavat eri luvat nopeammin ja sitä kautta pystyvät laittamaan hankkeensa nopeammin liikkeelle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

14.38 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Vielä sen verran edelliseen puheenvuoroon viitatakseni, että jos kuvittelemme, että keskittämällä yhteen paikkaan ja antamalla yhdelle edunvalvontayksikölle, suljetulle piirille, täydellisen veto-oikeuden asioihin... Sitten kun sanon tämän, että annetaan veto-oikeus, niin jokuhan heti nousee seisomaan ja pyytää puheenvuoroa ja sanoo, että eihän se tarkoita, että kielletään. Ei kielletä, ei tietenkään välttämättä aina kielletä.

Mutta arvatkaapas, hyvät kollegat, kun tällainen edunvalvontayksikkö tekee valituksen ja hanke pysähtyy, niin se menee sitten tietenkin hallinto-oikeuteen. Se kestää vuoden kaksi, sitten pyydetään lausuntoja ja taas valitetaan. Taas uusi hallinto-oikeuskierros, ja samantasoisesta valituksesta on täydennettävä lupa-anomusta. Sitten kun sitä täydennetään, kestää kolme vuotta. Ystäväni — tiedän sen henkilön — haki lupaa kasvuturpeen ja kuiviketurpeen nostoa varten, ja luvan saanti kesti 16 vuotta. Kuvitteleeko joku arvoisa edustajakollega tässä salissa, että 16 vuoden ajalla edustaja Räsänen mainitsema investointi Suomeen tulee jostakin muusta valtiosta? Ne viimeisetkin lähtevät täältä. He pistävät, kuule, pillit pussiin ja sanovat, että se on näkemiin ja palaamme seuraavalla vuosisadalla.

Täällä leikitään tällaisilla asioilla kuin Suomen tulevaisuus ja näitä valtavia hallintokonaisuuksia luodaan, niin kuin Neuvostoliitossa oli aikoinaan Gosplan, joka ei tarvinnut edes mitään muuta, se oli valtio valtiossa, kunhan vain joku mätti rahaa sinne. No, miten sille kävi? Ei tarvinne kenellekään ruveta siitä luennoimaan sen enempää. Ja nyt kun annetaan tällainen ylimaallinen oikeus yhdelle pienelle porukalle tehdä mitä haluaa, niin kuvitteleeko joku vielä, että joku yrittäjä tässä maassa lähtisi investoimaan, kokeilemaan onnea, että jos viisi vuotta jaksan yrittää ja valittaa ja vielä kerran valittaa ja odottaa hallinto-oikeudesta, niin viimein korkein hallinto-oikeushan sen päättää sitten joskus?

Kyllä minä olen tästä surullinen. Näissä puheenvuoroissa äsken kuulimme hyviä esimerkkejä siitä, että ollaan nyt jo vaatimassa — huom: te olette vaatimassa lisää virkamiehiä. Sanokaa nyt, kuinka monta sataa tuhatta virkamiestä tähän maahan valitaan lisää vielä, että saamme tämän elintason nousemaan. Nyt te puhutte, hyvät edustajakollegat, meidän lastemme tulevaisuudesta. Meillä on 200 miljardia velkaa tällä valtiolla, ja kuntien velat päälle. Luomme valtavaa hallintohimmeliä ja sen jälkeen täällä ihmettelemme, miksi meillä ei mikään kehity. Tulkaa nyt tälle vuosisadalle. Toivoisin, että ymmärtäisitte, mistä tässä on kysymys. Käykää kysymässä joltakin pieneltä yrittäjältä, joka on yrittänyt investoida eikä ole lupaa saanut ja lähtenyt sen jälkeen maasta pois. Luuletteko, että tällä valtavalla byrokratian kasvatuksella saatte jonkun hyvän aikaan Suomen valtiolle ja ennen kaikkea meidän vastuulla oleville valtionveloille? Jos te tätä teette, niin minä toivon teille onnea ja menestystä ja pitkää, pitkää ikää, koska tästäkin joku varmasti valittaa ja tämäkin menee seuraaville valtiopäiville sitten. Toivon onnea ja menestystä ja hyvää terveyttä. Muutahan tässä ei voi näköjään enää tehdä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

Punkt i protokollet PR 68/2025 rd

14.41 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Kun Tampere mainittiin, niin heti piti pyytää puheenvuoro. — Ensinnäkin täytyy sanoa, että nämä tavoitteet tällä lainsäädännöllä ovat yhden luukun periaate ja linjakkaammat ja osaavammat päätökset. Sehän on tässä se ydin, ja luulen — edustaja Hoskosenkin mainitsemassa asiassa, että pitää odottaa kauan asioita — että tässä ehkä pystytään rakentamaan semmoisia osaamiskeskittymiä yhteen paikkaan, jotka sitten tarkoittavat nopeampia ja ammattitaitoisempia käsittelyjä. Sitten täällä syntyy myöskin sellaista erikoisosaamista, koska nämä ovat erikoisosaamisen alueita, niin sekin auttaa tätä tilannetta. Nyt kun työskennellään muun muassa uusiutuvan energian ja muilla tällaisilla aloilla, joilla on ympäristövaikutuksia, niin mielestäni se on hyväkin, että näitä tehdään hyvällä ammattitaidolla. Me emme vaadi lisää resursseja, vaan kun on osaavaa porukkaa, niin sillä me pärjätään, mutta sitä osaavaa porukkaa pitää olla sen verran, että he pystyvät sitä työtä tekemään.

Sitten totta kai nämä tavoitteet ovat kannatettavia, se, että me päästään nopeampia käsittelyjä tekemään ja myöskin ennalta tiedetään, kauanko joku käsittely kestää, mikä on taas sille hakijalle erittäin tärkeä asia.

Sitten tämä hajasijoittaminen, josta tässäkin nyt on kysymys. Tässä hajasijoitetaan ja tehdään Tampereelle tällainen keskitetty paikka [Petri Honkonen: Siinä ei ole mitään pahaa!] — ei, siinä ei ole varmasti mitään pahaa — ja voin kokemuksesta sanoa, että Tampere on erittäin hyvä paikka järjestää tällaisia hallintopalveluja. Siellä järjestetään olosuhteet semmoiseksi, että sinne on hyvä sijoittua, ja toivotaan myöskin jatkossa muita hallinnollisia virastoja sinne sijoittuvaksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

14.43 Piritta Rantanen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Eihän sitä tiedä, jos joku sivukonttori sitten saataisiin vaikka sinne Keski-Suomeen. — Mutta tähän itse asiaan: Meillä on varmasti ihan jokaisella niitä tarinoita ja esimerkkejä siitä, kun lupaviranomaisen toiminta ei onnistu ja se tuntuu kohtuuttomalta, mutta on kyllä pakko nostaa tässä esimerkki myös siitä, että kun Keski-Suomessa Äänekoskella tehtiin biotuotetehdasta, niin se on kyllä esimerkki siitä, missä nimenomaan viranomaisten ja yrityksen yhteistyöllä lupa-asiat saatiin sujumaan erittäin sujuvasti. Tämähän on se tahtotila tässä koko esityksessä, tai näin ainakin itse haluan ajatella, eli ennemminkin niin, että emme ajattele, että se luvanhakija ja luvantaja ovat jotenkin vastakkaisilla puolilla, vaan se yhteinen tahtotilahan täytyy olla siinä, että löydetään keinot ja ratkaistaan mahdolliset esteet ja ratkaistaan mahdolliset muutoksia tarvitsevat asiat yhteistyössä — ei niin, että tehdään joku hakemus, johonka sitten viranomainen toteaa, että ei ollut rastit oikeassa kohdassa, vaan käydään keskustellen ja yhdessä tehden.

Ehkä se isoin haaste tässä vuoropuhelussa voi tulla sitten siinä, että alueen erityispiirteitä ei tunnetakaan. Se on varmaankin se yksi asia, josta tässä on erityisesti pidettävä huolta, ja joka on varmasti se asia, jota myös sitten pitää seurata, eli kuinka eri alueitten erityispiirteet osataan huomioida. Täällä pääkaupunkiseudulla haasteet ja erityispiirteet ovat aivan erilaisia kuin vaikka siellä meidän Keski-Suomessa.

Lähtökohtaisesti tämä uudistus on varmasti erinomainen, ja kun vain näistä nyansseista pidämme huolen, niin eiköhän tämä etene ihan hyvin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

Punkt i protokollet PR 68/2025 rd

14.45 Joona Räsänen sd: Arvoisa puheenjohtaja! Minäkin tunnustan, että minullakaan ei ole mitään Tamperetta vastaan, se kun tässä nousi esille. [Lauri Lyly: Kiitos!] — Oikeastaan intouduin tämän puheenvuoron pyytämään sen jälkeen, kun edustaja Hoskonen piti tuossa painokkaan puheenvuoron, jossa erilaista huolta ja murhetta oli jälleen ilmassa, ja hyvä niin, ja ihan perusteltuakin. Näinhän se on, että valtionhallinnon tehokkuus ei varmaan siitä ole kiinni, kuinka paljon meillä on henkilöitä valtionhallinnossa töissä, mutta jotta tämä toteutuisi, että luvat saisi jatkossa nopeammin, niin se varmaan vaatii sen, että meillä myös niin järjestelmät kuin muutkin resurssit on katsottu siten, että oikeasti saadaan asioita aikaan ja saadaan ne luvat myönnettyä.

Kun tuossa vielä tuota valiokunnan mietintöä katsoin läpi, niin itse asiassa koko valiokuntahan kiinnitti tähän kokonaisuuteen huomiota, että nyt kun samanaikaisesti meille tulee tämä uusi lupaviranomaisen ja sitten tulee näitä lainsäädännöllisiä uudistuksia, niin täytyy huolehtia siitä, että tosiasiallisesti nämä kyetään viemään voimaan ja kyetään todella toimimaan sen mukaisesti, että lainsäädännön tavoite siitä, että lupaprosessit toteutuvat nopeammin, oikeasti toteutuu. Tästä itse asiassa taisi maan hallituskin kantaa huolta viimeksi kehysriihessään, kun käsitteli erilaisia asioita, joilla pyrittiin vauhdittamaan investointeja. Näissäkin kokonaisuuksissa aina tullaan siihen, että meidän täytyy sitten huolehtia, että valtionhallinnon resurssit on kohdistettu siten, että niistä oikeasti saadaan sitten irti se paras teho, joka tulee siitä, että meillä Suomessa luvat ja muutkin prosessit käsitellään mahdollisimman ripeästi, niin että toimijat sitten saavat kuokan maahan mahdollisimman nopeasti ja sitä kautta sitten tarjottua työtä ja vaurautta tähän maahan, mikä kuitenkin on se meidän keskeinen tavoite, minkä takia me täällä näitä lakeja säädämme.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

14.47 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Oli pakko tulla ottamaan tähän vielä puheenvuoro, kun kuuntelin noita keskustan näkemyksiä liittyen tähän yleisen edun valvonnan virastoon. Se on totta, että tällaista virastoa ei ole järkevää sinne säätää, ja sitä varmasti tullaan jatkossa tarkastelemaan, voidaanko se kokonaan sieltä ottaa pois. Tässä yhteydessä sitä tarkasteltiin niin, että sille tulee jokin rooli jättää.

Mutta sen haluan sanoa, että se, että ikään kuin tulisi pahempi tilanne kuin nykyhetkenä, ei kyllä valitettavasti oman näkemykseni mukaan pidä paikkaansa. Nimittäin hallintovaliokuntakin aluehallintouudistuksen osalta toteaa mietinnössään, että ”yleistä etua koskevaa muutoksenhakuoikeutta rajataan ehdotetulla lainsäädännöllä nykyiseen verrattuna niin, että se kytkeytyy painavaan yleiseen etuun tai oikeuskäytännön näkökulmasta erityisen merkittäviin tilanteisiin” — siis rajataan nykyiseen verrattuna. Lisäksi siellä todetaan, että jatkossa tämä yleisen edun valvonta tuodaan osaksi prosessia eikä niin kuin nykyisellään, että siitä valitetaan sen jälkeen ja mennään kaikki oikeusasteet läpi.

Eli nykytilanteeseen nähden tämän uudistuksen näiltäkin osin pitäisi olla parannus, ei heikennys, mutta edelleenkin se ei ole optimaalinen tila. Siitä olen täsmälleen samaa mieltä. Mutta väitteitä, joita täällä on esitetty, että se olisi merkittävä heikennys, en kyllä allekirjoita tämän mietinnön pohjalta ja asiantuntijalausuntojen perusteella.

On myöskin äärimmäisen hyvä, että meille tulee yhden luukun periaate, joka nopeuttaa käytäntöä kokonaisuutena.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

Punkt i protokollet PR 68/2025 rd

14.49 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa rouva puhemies! Elikkä lain tarkoituksena on tehdä Lupa- ja valvontavirasto, johonka yhdistyvät sitten avi ja ely. Tavoitteena on myös luvituksen sujuvoittaminen ja nopeuttaminen, ja tämä on tärkeä asia. Ehkä suurimpana etuna minä näkisin tässä sen, että avi ja ely eivät pysty enää tekemään toisistansa valituksia, koska niitä on ollut ihan järkyttävä määrä. Muistaakseni se oli noin 15 prosenttia, kun viranomainen on valittanut toisen viranomaisen päätöksestä.

Sitten täällä puheenvuorossa edustaja Hoskonen otti esille metsänkäytön ja kaivosmineraalit. Kyllähän se on niin, että meidän pitää itse osata hyödyntää näitä ja sitä myötä yhtä lailla meidän pitäisi varautua tulevaan. Meidän pitää jatkossa oman turvallisuutemme ja energiahuollon varmistamiseksi alkaa käyttämään turvetta yhä enenevässä määrin sillä tavalla, että sen toimitusketju ja kuljetusketju pysyvät kunnossa. Se on meille sitten huoltovarmuuden kannalta tärkeä asia, jos täällä niin sanotusti kakka osuu tuulettimeen.

Edustaja Honkonen sanoi täällä kappaleen sanoja, että ”en tahdo, että vuokseni sä järkytyt”. Minä olen kyllä järkyttynyt jo ihan riittävästi. Olen käynyt tuolla turvesuolla, mistä Hoskonen puhui, elikkä luvitus on kestänyt 16 vuotta. Se on sellainen turvesuo, josta muistaakseni nostettiin höyryvetureihin polttoainetta, ja se turpeen ottaminen turvesuolta on lopetettu noin 60—70-luvun vaihteessa. Nyt on ollut tarkoitus, että se aloitetaan uudelleen, koska turve on uusiutuvaa ja ne altaat, jotka sinne on tehty, ovat kasvaneet umpeen. Sieltä pystytään nostamaan jälleen turvetta, ja aikaa on mennyt se noin 50—60 vuotta. En tiedä, voiko järkyttyä sitten, jos Honkosen ennustus pitää paikkansa. Voisiko ajatella näin, että jos se on tähän asti kestänyt 16 vuotta, niin onko se sitten jatkossa 20 vuotta, vai mistä se järkytys tulee? Minun mielestäni tämä pyrkii pienentämään sitä aikaa ja nopeuttamaan sitä käsittelyä. — Taitaa aika loppua. Kiitoksia.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.